

שם המחקר: השתתפות בפנאי של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בינונית המתגוררים בדיור

בקהילה

שנה: 2021

סוג: דוקטורט

מס' קטלוגי: 890-283-2020

שם החוקר: אביבה קלר בהנחיית: פרופ' נעמי וינטראוב

רשות המחקר: המחלקה לריפוי בעיסוק, בית ספר לרפואה, אוניברסיטה העברית

תקציר

רקע: גורמים רבים, אישיים וסביבתיים, נמצאו כבעלי השפעה על היכולת להשתלב באוכלוסיות בקהילה, כאשר אחד מהם הוא השתתפות בפעילויות פנאי. אף על פי כן, חסר מידע לגבי השתתפות בפעילויות פנאי, ובמיוחד עבור השתתפות בפעילויות פנאי בדיור בקהילה עבור אנשים עם מש"ה. ספרות נוכחית מצביעה על כך שאנשים עם מש"ה משתתפים פחות בפעילויות פנאי. יחד עם זאת, חסרות תכניות התערבות לשיפור ההשתתפות בפעילויות פנאי וכן חסרים כלים תצפיתיים להעריך את מידת ההשתתפות בפעילויות פנאי.

מטרות המחקר: (א) להגדיר את ההזדמנויות להשתתפות בפעילויות פנאי בדיור בקהילה ולבחון את הקשר בין הזדמנויות אלה לבין מידת ההשתתפות; (ב) לפתח אבחון מבוסס תצפית להעריך השתתפות בפנאי; ו-(ג) לבחון את המועילות של שתי תכניות התערבות בשיפור ההשתתפות בפנאי.

שיטות: בהתייחס למטרה הראשונה, 38 מבוגרים עם מש"ה בינוני מ-19 דירות בקהילה השתתפו במחקר.

בהתייחס למטרה השנייה, בשלב הראשון של פיתוח הכלי, השתתפו 20 שופטים בשני פאנלים שונים. בשלב השני השתתפו 38 מבוגרים עם מש"ה הגרים בדיור בקהילה בין הגילאים 25-45. בהתייחס למטרה השלישית, הושוו

שתי תוכניות התערבות שמטרתן לשפר את רמת ההשתתפות בפעילויות פנאי שקט של אנשים עם מש"ה

המתגוררים בדיור קהילתי: (א) 'השתתפות בפנאי דרך למידה' (הפ"ל) בה למדו המשתתפים להשתמש בטאבלט

לשם בחירת ויישום משחקים, ו-(ב) 'השתתפות בפנאי דרך התאמות' (הפ"ה), בה נחשפו המשתתפים למבחר

פעילויות פנאי שקט, בחדר וזמן ייעודיים. במחקר השתתפו 38 מבוגרים עם מש"ה בינוני המתגוררים בדיור

בקהילה, ואשר הושמו באופן רנדומלי לאחת הקבוצות: 17 בקבוצה הפ"ל ו-21 בקבוצה הפ"ה. מידת ההשתתפות

בפנאי נבדקה בשלוש נקודות זמן, לפני ההתערבות, בתום ההתערבות וחודש לאחר תום ההתערבות.

תוצאות: בהתייחס למטרה הראשונה ממצאי המחקר הראו קורלציה בין כמות ההזדמנויות לפעילויות פנאי ולוחות

זמנים (מערכת יומית) חזותית (תלויה במקום גלוי לדיירים), הכוללת פעילויות פנאי, לבין מידת ההשתתפות של

הדיירים עם מש"ה בפעילויות פנאי. בהתייחס למטרה השנייה, הודגמו התוקף והמהימנות הראשוניים של

ה'תצפית להערכת השתתפות בפעילויות פנאי'. בהתייחס למטרה השלישית, ממצאי המחקר הראו שבתום ההתערבות, שתי הקבוצות השתפרו בהשתתפות בפנאי בדירה. בנוסף, השתפרו במטרות האישיות שנבחרו עבורם בתחילת ההתערבות.

מסקנות: מבחינת תיאורטית, ממצאי המחקר מרחיבים את הידע המצומצם על השתתפות בפנאי בדירות של אנשים עם מש"ה בנוי ועל כלים שיכולים לשפר את השתתפותם. בנוסף, הרחבת הידע על גורמים העלולים להשפיע על השתתפות בפנאי בדירות. מבחינת יישומית ניתן יהיה להדריך את נותני השירות, בעיקר צוות הדירות איך להתאים את הסביבה ולאפשר השתתפות בפנאי.

מילות מפתח: מוגבלות שכלית התפתחותית, השתתפות בפנאי, דיור בקהילה

- [למחקר המלא באתר הקרן](#)
- [למאגר מחקרי קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)

